

11/11/2008 -

OBSAH

Aktuálne správy z Vatikánu

Vo Vatikáne dnes na tému pastorácie chorých detí

Zo života Cirkvi vo svete

Svätý Otec sa zúčastnil na súkromnom premietaní filmu o pápežovi Pavlovi VI.

V Budapešti si katolíci a židia pripomenuli 70. výročie od „Krišťál'ovej noci“

Ozbrojení muži uniesli dve talianske rehoľníčky, ktoré sa v Keni starali o somálskych utečencov

Rubrika

Očami viery, vedy a kultúry: Nový dokument o poslaní psychológie pri prijímaní a formácii kandidátov ku kňazstvu

Dnešné vysielanie

Vysielanie vo formáte podcast: 11. november 2008

RADIO VATICANA

Radiogiornale

Aktuálne správy z Vatikánu

Vo Vatikáne dnes na tému pastorácie chorých detí

Vatikán (11. novembra, RV) – Téma starostlivosti o choré deti dnes dominovala vo Vatikáne počas tlačovej konferencie, na ktorej predstavili základné body XXIII. medzinárodnej konferencie na tému “Pastorácia v starostlivosti o choré deti”, ktorá bude pod záštitou Pápežskej rady pre apoštolát zdravotníkov od 13. do 15. novembra vo Vatikáne.

Ako povedal predseda tejto pápežskej rady kardinál Javier Lozano Barragán, za posledné desaťročie sa situácia v tejto oblasti značne skomplikovala – viac ako dva milióny detí bolo zavraždených počas ozbrojených konfliktov, šesť miliónov zostalo postihnutých a pod. Ďalším faktorom je AIDS, ktorý usmrtil viac ako štyri milióny detí, pričom len v Afrike je každý deň vírusom napadnutých sedem tisíc detí. Najväčším problémom zostáva – ako sa prítomní zhodli – chudoba, keď vyše miliardy ľudí žije s menej ako jedným dolárom na deň.

Medzi ďalšie otázky, ktorými sa budú zaoberať počas konferencie prítomní zaradili problematiku drog, vzdelávania detí, zamestnávania maloletých, prostredia, v ktorom vyrastajú ako aj nedostatku času zo strany rodičov, ktorý venujú deťom a pod.

V tomto duchu prítomní vyzdvihli poslanie kňaza na miestach pediatrickej starostlivosti, ktoré nie je bez prekážok a ťažkostí, ale je zároveň aj poslaním veľkej duchovnej radosti z toho, že aj z “malých chorých” vychádzajú hrdinské svedectvá “dopĺňania toho, čo chýba Kristovmu utrpeniu pre jeho telo, ktorým je Cirkev” (Kol 1, 24). –sg-

RADIO VATICANA

Radiogiornale

Zo života Cirkvi vo svete

Svätý Otec sa zúčastnil na súkromnom premietaní filmu o pápežovi Pavlovi VI.

Taliansko (11. novembra, RV) – Pápež Benedikt XVI. sa v nedeľu večer zúčastnil na súkromnom premietaní dvojdielného filmu venovaného osobnosti pápeža Pavla VI. Film vznikol pri príležitosti 30. výročia smrti pápeža Montiniho z produkcie televíznych spoločností RaFiction a Lux Vide a v blízkej budúcnosti ho odvysielala televízia RAI.

V sále Pápežskej rady pre spoločenské dorozumievacie prostriedky sa na premietaní zúčastnil okrem iných aj vatikánsky štátny sekretár, kardinál Tarcisio Bertone ako aj ďalší kardináli a osobnosti kúrie, riaditeľ televízie RAI Claudio Petruccioli a ďalší. Film režíroval Fabrizio Costa a v úlohe Pavla VI. sa predstavil Fabrizio Gifuni. –jv,sg-

V Budapešti si katolíci a židia pripomenuli 70. výročie od „Krištáľovej noci“

Maďarsko (11. novembra, RV/SIR) – V Budapešti sa v nedeľu zišli zástupcovia katolícko-židovského styčného výboru na 20. stretnutí pri príležitosti 70. výročia od udalosti, ktorá je v histórii známa ako „Krištáľová noc“. V túto noc nacisti začali plán prenasledovania židov a ich systematického vyvražďovania, pričom v Nemecku a Rakúsku bolo zničených 8000 obchodov, podpálených 1400 synagóg a mnoho ľudí zabitých alebo deportovaných do koncentračných táborov.

Arcibiskup Budapešti kardinál Péter Erdő vo svojom príhovore na slávnosti okrem iného povedal: *„Tragédia holokaustu dokazuje, čo možno vidieť aj v dejinách, že ak ľudia súhlasia s utláčaním, prenasledovaním, diskrimináciou a zabíjaním, môže sa to zopakovať. Ak je v srdci zlé zmysľanie, je ľahké zavŕšiť ho aj zlými skutkami.“*

Zástupca maďarského parlamentu László Mandur potom v prítomnosti hlavného rabína Istvána Domána a izraelského veľvyslanca Aliza Bin-Nouna uviedol, že katolíci a židia musia spoločne hľadať znaky jednoty a vzájomne si pomáhať. *„Musíme dať príklad našim bratom, aby sa tento hrozný príbeh, ktorý sa začal v Krištáľovú noc a skončil utrpením mnohých nevinných ľudí, nezopakoval nikdy viac,“* dodal na záver. –dl–

Ozbrojení muži uniesli dve talianske rehoľníčky, ktoré sa v Keni starali o somálskych utečencov

Keňa (11. novembra, RV/CNS) – V Keni boli včera v skorých ranných hodinách unesené dve talianske rehoľné sestry, ktoré tu pôsobili ako misionárky. Správu priniesol vatikánsky denník L'Osservatore Romano. Ako podľa informácií v médiách uviedli očití svedkovia, šiesti ozbrojení muži po tom, čo spustili paľbu na policajné hliadky, sestry násilu vtiahli do auta a odviezli k hraniciam. Je možné, že sestry potom ilegálne previezli do susedného Somálska.

Vatikánsky denník ďalej uvádza, že unesené sestry 67 ročná Caterina Giraudová a 61 ročná Maria Teresa Olivierová, ktoré sú sestrami kontemplatívneho misijného hnutia Charlesa Foucalda, pomáhali utečencom v meste El Wak neďaleko somálskych hraníc už niekoľko desiatok rokov. Páter Pino Isoardi, ktorý je predstaveným misijného hnutia pre Vatikánsky rozhlas uviedol, že únosom zrejme nešlo o výkupné, pretože doposiaľ oň nepožiadali. Za posledné dva roky sa v týchto oblastiach obeťami moslimských povstalcov stali mnohí civilisti, zvlášť v oblastiach, v ktorých žili obyvatelia talianskej národnosti. –dl–

RADIO VATICANA

Radiogiornale

Rubrika

Očami viery, vedy a kultúry: Nový dokument o poslaní psychológie pri prijímaní a formácii kandidátov ku kňazstvu[00:10:48:67](#) „*Usmernenia pre využívanie psychologických kompetencií pri prijímaní a formácii kandidátov ku kňazstvu*“ – taký je názov nového dokumentu Kongregácie pre katolícku výchovu, ktorý bol predstavený 30. októbra v tlačovom stredisku Svätej stolice vo Vatikáne. Prefekt dikastéria kardinál Zenon Grocholewski pri tejto príležitosti uviedol základné línie nového cirkevného dokumentu slovami: „*Usmernenia, ktoré dnes predstavujeme, sa zaoberajú využívaním psychologických kompetencií pri prijímaní a formácii budúcich kňazov. Magistérium Cirkvi po II. vatikánskom koncile už viackrát vyzývalo k využívaniu psychologických kompetencií v procese rozlišovania autentického kňazského povolania, prv než kandidát prijme kňazskú vysviacku. Tento dokument sa nezaobrá teoretickými vzťahmi medzi psychológiou, teológiou a spiritualitou a už vôbec sa nechce vyjadrovať k rozličným psychologickým školám. Jeho zámerom je jednoznačne poskytnúť orientácie praktického charakteru.*“

Dokumenty po II. vatikánskom koncile

Ako povedal kardinál Grocholewski, dokumenty Cirkvi po II. vatikánskom koncile sa niekoľko krát zaoberali kňazskou formáciou v súvislosti so psychológiou. Sú to predovšetkým dva dokumenty, ktoré vydala Kongregácia pre inštitúty zasväteného života a spoločnosti apoštolského života. Tým prvým je dokument *Potissimum institutioni* (1990), ktorý hovorí o podmienkach pre vstup do noviciátu: „*Je potrebná rovnováha citového života, osobitne rovnováha pokiaľ ide o sexualitu, ktorá predpokladá akceptáciu druhého, muža alebo ženy, vzhľadom na ich rozdielnosť. Bude vhodné tiež podrobiť kandidátov psychologickému vyšetreniu, rešpektujúc však právo jednotlivca na zachovanie vlastnej intimity*“.

V druhom dokumente, ktorý vydala tá istá Kongregácia: *La vita fraterna in comunità - Bratský život v komunite* (1994), sa vzhľadom na psychologické aspekty spoločenstva, ktoré participuje na kňazskej či reholnej formácii, píše: „*Bratský život v komunite vyžaduje od všetkých psychologickú rovnováhu, v rámci ktorej môže dozrievať citový život jednotlivca. (...) Je preto potrebná osobitná formácia zameraná na ľudskú citovosť, ktorá sa usiluje o integráciu ľudských a spirituálnych aspektov. Ťažkosti v tejto oblasti sú často len ozvenou problémov, ktoré majú svoj pôvod v inej sfére: citovo-sexuálna oblasť prežívaná narcisticko-adolescentným spôsobom alebo potlačená rigidným spôsobom, môže byť len dôsledkom negatívnych skúseností jednotlivca pred vstupom do komunity.*“

Osobitnú úlohu psychológie vzhľadom na duchovnú formáciu zdôrazňuje Ján Pavol II. v apoštolskej exhortácii *Vita consecrata* (1996), v ktorej píše: „*Formácia, ak má byť úplnou, musí zohľadňovať všetky oblasti kresťanského a zasväteného života. Ide o ľudskú, kultúrnu, spirituálnu a pastoračnú prípravu, pričom je potrebné sústrediť pozornosť nato, aby sa táto príprava uskutočňovala v harmonickej vyváženosti všetkých jednotlivých aspektov. Pre počiatočnú formáciu, ktorá sa chápe ako vývojový proces, ktorý prechádza jednotlivými stupňami osobného dozrievania – od psychologického k spirituálnemu a od teologického k pastoračnému – je potrebné vytvoriť dostatočne široký časový priestor.*“

Synoda biskupov v roku 1990 sa tiež zaoberala otázkou kňazskej formácie. Ovocie tohto úsilia prišlo v postsynodálnej apoštolskej exhortácii Jána Pavla II. *Pastores dabo vobis* (1992), pričom tento dokument sa stal akýmsi základným pilierom kňazskej formácie pre nasledujúce roky.

Enyklika Jána Pavla II.: Pastores dabo vobis

Ján Pavol II. v článkoch 42 – 59 tejto exhortácie zdôrazňuje štyri dimenzie kňazskej formácie: ľudskú, spirituálnu, intelektuálnu a pastoračnú, ktoré sa vzťahujú či už na základnú formáciu ako aj na tú permanentnú. Psychológia má svoje miesto v dimenzii ľudskej formácie, dôležitosť, ktorú synodalní otcovia vyjadrili slovami: „Bez primeranej ľudskej formácie by celej kňazskej formácii chýbal nevyhnutný základ“. Pokiaľ ide o „ľudskú formáciu“ Ján Pavol II. vo svojej exhortácii vysvetľuje dôvody jej dôležitosti: *„Kňaz, ktorý je povolaný stať sa živým obrazom Ježiša Krista a pastierom Cirkvi, sa musí snažiť o to, aby v sebe odzrkadľoval, v maximálnej možnej miere, tú ľudskú dokonalosť, ktorú zo seba vyžaruje Boží Syn, ktorý sa stal človekom. (...) Preto ľudská formácia kňaza je osobitne dôležitá vzhľadom na adresátov jeho poslania: aby jeho služba bola na ľudskej rovine čo najhodnovernejšia a akceptovateľná, je potrebné, aby kňaz stvárňoval vlastnú ľudskú osobnosť takým spôsobom, aby sa stával mostom a nie prekážkou pre tých, ktorí sa chcú stretnúť s Ježišom Kristom, vykupiteľom človeka. Je nevyhnutné, aby kňaz podľa Ježišovho príkladu, ktorý „vedel, čo je v človeku“ (Jn 2,25), bol schopný do hĺbky poznať ľudskú dušu, vytušiť ťažkosti a problémy, umožňovať stretnutie a dialóg, získať si dôveru a spoluprácu, vyjadriť jasný a objektívny úsudok. (...) Preto je potrebné, aby budúci kňazi pestovali v sebe celý rad ľudských kvalít potrebných na budovanie osobností vyvážených, silných a slobodných, schopných niesť bremeno pastoračnej zodpovednosti.“*

V ďalšej časti sa Ján Pavol II. sústreďuje na jednotlivé oblasti ľudskej formácie, pričom najviac zdôrazňuje: citové dozrievanie, schopnosť nadviazania a rozvíjania vzťahov, otázku sexuality a celibátu, vnútornú slobodu a svedomie.

Citové dozrievanie

Citové dozrievanie, podľa exhortácie predpokladá vedomie centrálnosti lásky v ľudskom živote. Lásky, ktorá preniká celú ľudskú bytosť vo všetkých jej dimenziách: fyzickej, psychickej a spirituálnej. Realizácia takejto lásky sa odohráva vo vzájomnom dávaní a prijímaní. Ján Pavol II. sa pritom odvoláva na text svojej encykliky Redemptor hominis: *„človek nemôže žiť bez lásky. Ak nespozná lásku, ak sa s láskou nestretne, ak ju nezakúša a nenadobudne s ňou vlastnú osobnú skúsenosť, ak na nej nemá živú účasť, stane sa nepochopiteľným bytím a jeho život bez zmyslu.“*

Schopnosť nadviazania a rozvíjania medzil'udských vzťahov

S citovým dozrievaním úzko súvisí schopnosť nadviazania a rozvíjania hlbokých, autentických a trvalých vzťahov. Ján Pavol II. túto schopnosť označuje ako „podstatný aspekt“ pre toho, kto je povolaný byť zodpovedným za spoločenstvo a byť „uomo di comunione“, - (čo by sme mohli preložiť ako „mužom, ktorý vytvára spoločenstvo“). Nadväzujúc na Pavlove listy Timotejovi a Titovi zdôrazňuje jednotlivé kvality, ktorými by mal kňaz disponovať: *„Toto vyžaduje, aby kňaz nebol arogantný, aby nevyvolával hádky, ale aby bol dôveryhodný, pohostinný, úprimný v slovách a v srdci, obozretný a diskretný, veľkorysý a ochotný k službe, schopný ponúknuť a vzbudzovať v iných vťahy osobné, rýdže, bratské, pričom by mal byť vždy pripravený poskytnúť pochopenie, odpustenie a potešenie.“* Ján Pavol II. zdôrazňuje potrebu týchto vlastností pre kňaza hlavne vzhľadom na skutočnosť nových urbanistických štruktúr, veľkých masových koncentrácií, kde človek často prežíva vzájomné odcudzenie a pocit osamelosti azároveň sa stáva o to viac citlivejším na hodnotu spoločenstva, čo je práve dnes jedným z najcharakteristickejších znamení a jednou z najúčinnějších ciest evanjeliového posolstva pre súčasného človeka.

Otázka celibátu a sexuality

V ďalšej časti apoštolskej exhortácie je s citovou zrelosťou daná do úzkej súvislosti výchova k zrelo prežívanej sexualite, ktorá sa stáva „neustále naliehavejšou“ pre tých, ktorí sú povolaní žiť ako kňazi v celibáte. *„Výchova k zodpovednej láske a citová zrelosť človeka sú nevyhnutné pre toho, kto ako kňaz je povolaný k celibátu, aby tak ponúkol s pomocou milosti Ducha Svätého a zo slobodnej vlastnej vôle, plnosť svojej lásky a starostlivosti pre Ježiša Krista a Cirkev.“* Vzhľadom

na zrelý život v celibáte je preto potrebné, aby výchova k citovej zrelosti viedla k prežívaniu hlbkej, živej a osobnej lásky k Ježišovi Kristovi, ktorá by našla svoje konkrétne uskutočnenie uprostred ľudských vzťahov, prostredníctvom prežívaného opravdivého priateľstva a hlbkého bratstva. Vzhľadom na nie ľahkú úlohu, Ján Pavol II. upozorňuje: „*Charizma celibátu, aj keď je prežívaný autentickým a skúsenosťou osvedčeným spôsobom, predsa len neumenšuje silu citovej náklonnosti a zmyslových inštinktov. Preto je potrebné, aby kandidáti ku kňazstvu sa usilovali o takú citovú zrelosť, ktorá by ich vyzbrojila múdrou obozretnosťou, schopnosťou zrieknutia sa všetkého toho, čo by pre nich mohlo byť nástrahou, bdelosťou nad telom i duchom, úctou a rešpektom s mužmi a ženami uprostred medziľudských vzťahov*“.

Vnútoraná sloboda a svedomie

Ján Pavol II. ďalej zdôrazňuje, že ľudská a osobitne citová zrelosť vyžadujú „*čiru a silnú formáciu k slobode*“, ktorá umožňuje prežívať poslušnosť voči pravde srdečným a presvedčeným spôsobom a tak naplňovať zmysel vlastného bytia. Teda úprimné darovanie seba samého, čo je základom opravdivej sebarealizácie, pretože „*sloboda vyžaduje, aby človek bol skutočne pánom seba samého, rozhodnutým zápasit' a prekonávať rozličné formy egoizmu a individualizmu, ktoré ohrozujú život každého a byť ochotným otvoriť sa voči iným, vo veľkorysosti darovaní sa a službe bližným*“. Exhortácia v tomto bode tiež zdôrazňuje, že na ceste výchovy k tejto zrelej a zodpovednej slobode, môže zohrať významné miesto práve spoločný život v kňazskom seminári. Nakoniec apoštolská exhortácia, vzhľadom na ľudskú formáciu, poukazuje na správnu výchovu morálneho svedomia, ktorá je veľmi úzko spojená s formáciou k slobode, pretože odpoveď voči Bohu musí byť vedomá a slobodná, učená z lásky, ako odpoveď na Božiu lásku: „*Ľudská zrelosť kňaza – píš synodálni otcovia – musí v sebe osobitne zahŕňať formáciu svedomia. Aby kandidát mohol verne obstáť voči svojim záväzkom voči Bohu a voči Cirkvi, a aby mohol múdro viesť svedomia veriacich, je potrebné, aby sa naučil počúvať Boží hlas, ktorým sa mu On prihovára v srdci a plniť jeho vôľu s láskou a vytrvalosťou*“.

Dva konštitutívne prvky nového dokumentu

Prv než sa kardinál Grocholewski počas jeho predstavenia na tlačovej konferencii dostal k vysvetleniu základných línií dokumentu, zdôraznil dva „konštitutívne aspekty, ktoré sú základom celej problematiky: „Prvým je, že dokument sa odvoláva na súčasný sociálno-kultúrny kontext, ktorý ovplyvňuje mentalitu kandidátov ku kňazstvu, ktorí sa hlásia do seminára. Ide o to, že v určitých prípadoch niektorí z nich prichádzajú z neuzdravenými zraneniami, ktoré môžu ovplyvňovať a podmieňovať schopnosť napredovať na formačnej ceste ku kňazstvu.“ Medzi hlavné súčasné negatívne vplyvy kardinál Grocholewski označil „konzum, nestabilitu rodinných a sociálnych vzťahov, morálny relativizmus, pomýlené pohľady na sexualitu, nestálosť vo vykonaných rozhodnutiach či systematické popieranie objektívnych hodnôt“. Všetky tieto aspekty súčasnej mentality a prežité skúsenosti kandidáta pred príchodom do seminára ovplyvňujú predovšetkým jeho citovú zrelosť, ktorá často spôsobuje charakterovú krehkosť a negatívne ovplyvňuje vytrvalosť v povolání.

Ako druhý aspekt zdôraznil kardinál Grocholewski dôležitosť integrity kňazskej formácie, ktorá - ako o tom hovorí dokument „Pastores dabo vobis“ - má v sebe obsahovať formáciu intelektuálnu, pastorálnu, a tiež ľudskú, ktorá je základom celej kňazskej formácie.

Tieto dva aspekty, čiže „*vplyv súčasného sociálno-kultúrneho kontextu a nevyhnutnosť ľudskej formácie budúceho kňaza – si v súčasnosti podľa kardinála Grocholewského vyžadujú využívanie psychologických vedeckých prístupov v kňazských seminároch*“.

Základné línie dokumentu

Potom kardinál Grocholewski predstavil základné línie nového dokumentu, pričom zdôraznil, že „*aj keď povolanie ku kňazstvu je osobitným Božím darom, k jeho rozlišovaniu sú potrebné aj psychologické kompetencie*“ (čl. 5a) a keďže tento Boží dar „sa nikdy neuskutočňuje mimo alebo nezávisle od Cirkvi, ale vždy je prežívaný v Cirkvi a prostredníctvom Cirkvi“ (čl. 1a), „je

v kompetencii Cirkvi „rozlišovať spôsobilosť kandidátov ku kňazskej službe“ (1b).

V čom spočíva pomoc psychológa?

Z ďalším príspevkom na tlačovej konferencii vystúpil poradca Kongregácie pre Katolícku výchovu, psychológ otec Carlo Bresciani, ktorý sa sústredil na konkrétnu pomoc psychológa v kňazskej formácii: *„Pomoc psychológa spočíva v tom, že sa umožní kandidátovi ku kňazstvu efektívnejšie zvládnuť nielen vlastných slabostí, ale aj vlastných ľudských a duchovných schopností, ktoré mu umožnia slobodnejšie a uvedomelejšie darovanie sa Bohu, v zodpovednom postoji voči sebe samému a voči Cirkvi“* (čl. 9b). *V takýchto prípadoch, psychologické kompetencie jej vlastné, ako sú (psychologický diagnostický pohovor, testy, sprevádzanie a psychoterapia), je potrebné vnímať ako pomoc a nie ako nahradenie formátorov v seminároch. Je žiaduce, aby psychológovia „boli integrovaní v celostnej formácii kandidátov ku kňazstvu“* (čl. 6d).

Čo sa vyžaduje od psychológov?

Je preto potrebné, aby tí, ktorí sa podujímajú na psychologickú pomoc tohto charakteru, disponovali jednak vlastnou ľudskou a spirituálnou zrelosťou a zároveň aby sa nechali inšpirovať *„antropológiou, ktorá je plne v súlade s kresťanským konceptom pohľadu na ľudskú osobu, na sexualitu, na povolanie ku kňazstvu a k celibátu, tak, aby ich pôsobenie zohľadňovalo tajomstvo človeka v jeho osobnom dialógu s Bohom, v súlade s víziou Cirkvi“* (Pastores dabo vobis, čl. 45). Ak by neboli k dispozícii takýto odborníci, je potrebné zabezpečiť ich špecifickú prípravu k tomuto cieľu. – Is –

RADIO VATICANA
Radiogiornale
Dnešné vysielanie

Vysielanie vo formáte podcast: 11. november 2008 [00:14:38:66](#) Dnešné vysielanie vo formáte podcast.